

Annex 5. Documents de consulta: orientacions metodològiques i normativa

A) Orientacions metodològiques

Extracte del Decret 34, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, referit a aspectes metodològics de l'ensenyament de les llengües (BOIB núm. 73, de 16-5-2015)

De tots els objectius de l'etapa, el que té més rellevància per a la matèria és el que es refereix a comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les dues llengües oficials de la Comunitat Autònoma, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

Així, l'objectiu de la matèria ha de pivotar al voltant de la competència comunicativa, vertader eix que ha d'articular el procés d'ensenyament-aprenentatge. Aquesta competència —que s'ha de preveure des de tots els vessants: pragmàtic, lingüístic, sociolingüístic i literari— s'entén com la capacitat d'adquirir les eines i els coneixements necessaris per comportar-se de manera eficaç i adequada en una determinada situació comunicativa. Fins ara, el sistema educatiu se centrava fonamentalment en la comprensió i expressió escrites, que són necessàries, però tenint en compte el desenvolupament de les societats modernes, l'oralitat esdevé un dels elements fonamentals per articular aquest currículum. En definitiva, la comprensió i l'expressió oral i escrita són les claus que han de servir als alumnes no tan sols en l'àmbit escolar, sinó també en la seva incorporació a la vida familiar, social i professional. És a dir, en el seu desenvolupament integral com a persones.

La finalitat de la matèria és la reflexió —que s'ha iniciat a primària i que és, per tant, progressiva— en dos sentits, lingüístic i literari. La reflexió lingüística implica el coneixement de la llengua, del seu funcionament i dels processos de producció de textos adequats a les diferents situacions comunicatives, a més de la comprensió de produccions alienes i de l'autocorrecció i autoavaluació de les pròpies. Per la seva banda, la reflexió literària suposa la lectura, comprensió i interpretació de textos literaris, a través dels quals s'enriqueixen les possibilitats expressives, crítiques i creatives i es fomenta l'hàbit de la lectura. D'aquesta manera, el fenomen literari, lligat al context històric en què es produeix, afavoreix el desenvolupament de l'individu i el coneixement de la realitat que l'envolta.

El pla lector esdevé, d'aquesta manera, bàsic. Que els alumnes arribin a llegir voluntàriament, i amb aprofitament i plaer, obres de la literatura catalana, espanyola, universal i juvenil de tots els temps, només s'aconsegueix si hom té les eines necessàries per fer front a una lectura profitosa i crítica. Aquesta autonomia lectora ha de partir de la base d'uns coneixements dels gèneres literaris i les seves convencions, com sempre amb progressivitat, i de la història de la literatura, que s'ha de treballar mitjançant la lectura, l'explicació i la comprensió de fragments o textos complets de les literatures catalana i espanyola.

Les tecnologies de la informació i la comunicació són un instrument de comunicació oral i escrita i s'han d'emprar també com a eina de recerca d'informació i de dinamització en el desenvolupament de les activitats d'aprenentatge.

Pel que fa als recursos de les TIC integrats en l'àmbit lingüístic s'utilitzen per organitzar, aplicar i presentar la informació en diferents formats, per llegir i escriure de forma individual i col·lectiva, per comunicar-se i publicar la informació per a una audiència determinada, per

facilitar la quantitat i qualitat dels documents produïts i fer que el procés de lectura i escriptura esdevengui més col·laboratiu, interactiu i social.

Per aconseguir que els alumnes siguin competents en les dues llengües oficials, es fa necessària una coordinació dels criteris didàctics de les dues matèries basada en la coherència. És a dir, s'ha de tendir a un vertader currículum integrat de llengües, que eviti les repeticions innecessàries de continguts i que, alhora, faci que els alumnes siguin conscients que poden aprofitar el que saben d'una llengua per l'altra. Per tant, s'ha de planificar l'ensenyament de les llengües del currículum de manera coordinada. Convé compartir què s'entén per ensenyar llengua i arribar a acords sobre què cal ensenyar perquè els aprenents siguin capaços d'usar-la per comunicar-se i per aprendre. Així, la capacitat d'usar-la es desenvolupa de manera compartida des de les diferents matèries lingüístiques i es complementa amb els aprenentatges específics de cada una. Els objectius, que són específics de les diferents matèries, han de fer referència al desenvolupament de les competències clau, a la capacitat de saber fer amb la llengua que aprenen: seleccionar, interpretar, relacionar, anticipar, generalitzar, i també exposar, explicar i convèncer o argumentar, entre altres.

Per això, cal coordinar la rellevància i el paper de la llengua oral, de la llengua escrita i de l'enfocament de la reflexió gramatical en el conjunt d'aprenentatges de cada una de les llengües. És necessari, igualment, arribar a acords sobre els criteris d'avaluació, els plantejaments metodològics i l'ús dels recursos i materials didàctics més emprats.

En qualsevol cas, la coordinació entre els diferents departaments no té per finalitat que les planificacions coincideixin, sinó que siguin complementàries i coherents.

B) Normativa

- [Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació \(BOE 04/05/2006 núm. 106\)](#) modificada per la Llei Orgànica 8/2013 (BOE 10/12/2013 núm. 295)
- REAL DECRETO 1146/2011, de 29 de julio, por el que se modifica el Real Decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria, así como los Reales Decretos 1834/2008, de 8 de noviembre, y 860/2010, de 2 de julio, afectados por estas modificaciones (BOE 30/07/2011 núm. 182)
- Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de 20 de maig per la qual es desplega el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 21/5/2015 núm. 76)
- Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 16/5/2015 núm. 73)
- Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres de 23 de novembre de 2018 per la qual s'aproven les instruccions per avaluar l'aprenentatge dels alumnes de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears per al curs 2018-2019 (BOIB 29/11/2018 núm. 150)
- Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat (BOE 29/1/2015 núm. 25)
- [Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària](#) (BOIB 5/10/2002 núm. 120) art. 69 derogat pel Decret 39/2011 de 29 d'abril, BOIB 5/5/2011 núm. 67 // Queda modificat l'art 76.1 pel Decret 91/2012, de 23 de novembre, BOIB 29/11/2012 núm.177